

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

"כי תקנה עבד עברי" (כא, ב)

מדוע פתחה התורה בעבד עברי, הרי עבד עברי זה ביובל, לעוד חמישים שנה?

אלא ידע הקב"ה כי כשאדם הופך להיות אדון קשה לו לשחרר את העבד, ומתי יוכל להבין זאת האדון בצורה הטובה ביותר - רק כאשר הוא הרגע השתחרר מעבדות מצרים. לכן הקב"ה פתח דווקא במצווה זו.

סיפור שהוא כמשל: מסופר שר' אליהו רבה של העיר לודז' רצה לאסוף כסף עבור אלמנה שלא היה לה להסיק את הבית בקור העז.

בלית ברירה ניגש לעשיר העיר שלא היה ידוע בנדיבותו. עמד הרב בפתח הבית וסרב להיכנס. לאחר שדיבר איתו ארוכות והעשיר רועד כולו - עם חלוק הבית קפא כמעט מקור... העז הרב וביקש תרומה לאלמנה המסכנה. העשיר נאות, "רק בתוך הבית" ביקש הוא....

כשנכנסו לבית שאל העשיר את הרב: "למה כבוד הרב סירב להיכנס?" לאחר שווידא כי הצ'ק נרשם, אמר לו הרב: "בחמימות של הבית לא היית מבין מה מרגישה האלמנה, לאחר שהרגשת את הקור תרמת מיד ובשפע".

כך עם ישראל, כעת הוא הרגיש מהו עבד וכמה ייסורים הוא סובל תחת אדוניו, כעת זהו הזמן לדבר עימם על שחרור עבדים - עכשיו הם יודעים להתנהג עמו בכבוד.

"ורפא ירפא" (כא, יט)

בירושלים של פעם חי רופא ירא שמים וצדיק ושמו דוקטור וולך, שטיפל במסירות בכל בני היישוב.

בין מפעליו הגדולים היה הקמת בית החולים "שערי צדק" שהתנהל בדרך התורה ובהנחיית גדולי הדור.

כאשר נוסד בית החולים נתקיימה מסיבת חנוכת הבית ובין הבאים היה גם רבה של ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד. ישב רבי יוסף חיים בראש שולחן הכבוד ולידו ישב מנהל בית החולים הדוקטור וולך.

אם ירשה לי כבוד הרב, פתח הדוקטור, אשאל אותך שאלה שמציקה לי זה זמן רב: בגמרא מסכת קידושין (פב, א) נאמר: "טוב שברופאים לגיהינום", מדוע? והרי פעמים רבות הרופא מוסר נפשו למען הכלל ללא לאות וללא כל תמורה, האם זהו השכר המגיע לו על מסירותו- גיהינום?

אינך מבין את הכוונה, נענה רבי יוסף חיים בחיך, הגיהנום הוא עונש כה קשה, ואילו מגיעים רשעים כה גדולים שלאחר שהם מסיימים את עונשם בו, צריך את הרופא הטוב ביותר שבנמצא כדי לרפא את פצעייהם.

"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כב, א)

בביתו של הגאון רבי צבי ברוידא התגוררה נערה יתומה עניה שסייעה בעבודות הבית הקלות וקבלה בשכרה מעט מעות ומקום לדור בו.

פעם אירע שכמה תכשיטים וחפצי ערך נגנבו מהבית, וחשדה של הרבנית נפל על העוזרת.

מן הסתם חשבה לעצמה הרבנית נטלה היא את הדברים יקרי הערך, כי מי עוד מלבדה יודע היכן הם מוטמנים?

נגשה הרבנית אל בעלה ושאלה אותו האם יכולה היא להזמין את הנערה לדין תורה. השיב לה בעלה בחיוב. בהגיע היום המיועד התכוננה הרבנית לצאת אל בית הדין והנה היא מבחינה בבעלה, כשאף הוא לובש את כובעו ומעילו. לאן פניך מועדות? שאלה הרבנית. לבית הדין השיב הרב. אין כל צורך שתטרח אמרה הרבנית אדע לבדי מה לטעון בבית הדין. אינני מתכוונ לעזור לך בטענותיך, השיב הרב אני הולך לבית הדין כדי לסייע ליתומה הענייה העובדת בביתנו, שהרי אין לה קרוב או גואל ומי יטען עבורה?

כאשר ראתה הרבנית כי כך

הם פני הדברים ביטלה את דין התורה. לאחר כמה ימים נתפס אדם שגנב חפצי ערך בכמה מבתי העיר ובביתו נמצאו גם התכשיטים וחפצי ערך שנגנבו מבית הרב.

"אם המצא תמצא בידו הגנבה... שנים ישלם"

(כב, ג)

פעם שאלו תלמידיו של ר' יוחנן בן זכאי את רבם: מפני מה החמירה התורה עם הגנב יותר מאשר עם הגזלן? שהרי גנב משלם כפל, וגזלן שנתפס אינו משלם כפל. ענה להם ר' יוחנן בן זכאי: הגזלן שבא בגלוי, אינו מפחד לא מבני אדם ולא מהקב"ה ולכן הוא פטור.

לעומתו, הגנב פוחד מבני אדם ולא מהקב"ה ולכן הוא מחויב לשלם כפליים. ר' מאיר המשיל זאת לשני בני אדם שערכו בעיר משתה, כל אחד בביתו.

בְּצֵבֶא אֶרְהֶב יִשְׁנֶה הַנְּחִיָּה, לְפִיָּה בְּאֶשֶׁר חִיל חוֹנָה
בְּשִׁלּוֹן וְנֹזֵק בְּמִלְחָמָה, חוֹקְרִים אֶת הַמַּעֲשֵׂה וּמִבְּרָרִים
הָאֵם הַחִיל נָהַג עַל פִּי הַהֲנַחֲיוֹת שֶׁהֲנַחָה בְּצֵבֶא
וְלְמִרּוֹת זֹאת, הַכְּלָלִים לֹא כִּסּוּ אֶת עֲצָמָם וְקָרָה מָה
שֶׁקָּרָה, אוֹ שְׁלֹא נָהַג בְּהִתְאָם לְמָה שֶׁהִדְרִיךְ עַל יְדֵי
מִפְקָדָיו וּבְעֵקְבוֹת כֶּךָ קָרָה מָה שֶׁקָּרָה.

ומדוע?! כי אם הנ"ל לא נצמד להוראות שהנחה ודאי שיענש על מעשהו ועל תוצאותיו... אך אם נהג כחק, התנהג על פי הכללים שקבל ממפקדיו אי אפשר יהיה להענישו, למרות שהפסידו בעקבותיו את המערכה, פי הרי נהג כפי הנדרש ממנו, ולא היה מצפה ממנו לנהג אחרת. ומה יעשה הדין ולא יחטיא את המטרה???

.....

לע"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

כששאלם רבי מיכאל בער, איפה חינוכו את בנם, אמרו שהתיישבו במקום נידח, במקום שאין ביהכנס"ס ובוודאי לא בית חינוך ולכן שלחו את בנם ללמוד במוסדות המקומיים, כגימנסיה וכדו'.

נאנח רבי מיכאל בער, ואמר: הבן למד אצל גויים, ועכשיו אתם בוכים מדוע רוצה להתחתן עם נכרים!?

והמשיך להם ואמר: להבנת העניין אספר לכם מעשה שהתרחש אחרי מלחמת העולם הראשונה, שבעקבות המלחמה נקבעה גבול חדש בין מדינות רוסיה ופולין.

באחד הערים נקבע הגבול בקצה עיר, ויצא שהעיר היה מצד אחד, ובית העלמין שבפאתי העיר היה מצד שני של הגבול, וכשנערכה לווייה היו צריכים לכל מיני אישורים להעביר את הנפט דרך הגבול, ולאחר הרבה קשיים הצליחו לפעול אצל השלטונות, שבהלווית המת יתנו לעבור אף בלי רשיון.

עם הזמן, כבר ניצלו זאת גם לענייני מסחר, בכדי להבריח דרך הגבול כלי כסף וכל מיני סחורות ממדינה למדינה, שהטמינו הסחורה בארון וערכו לווייה וכך

עברו בלי לשלם מיסים, וכך התנהל מסחר משך תקופה בלי שום הפרעות, וכמובן שנתרבו הלוויות בעיר ההוא...

והנה, ביום מן הימים בעת התכוננו לעבור עם 'ארון' כזה, הבחין שומר הגבול על קהל המלווים שצוחקים במקום לבכות ולהתאבל, הדבר עורר בו חשד שמשהו לא כשורה שאין בוכים בהלווית מת אלא להיפך, ולכן ציווה להם לפתוח הארון, ואע"פ שאמרו שהדבר אסור כי יש בו משום

חילול כבוד המת, השומר לא הניחם והורה בתוקף שיפתחו הארון.

ויהי כי ראו שכלתה עליהם הרעה, וידעו שאם יתפסו יגרם רעה לכל יהודי העיר, או אז התחילו לבכות, שעלו על עקבות מעשיהם.

אמר להם השומר: שוטים שכמותכם, עכשיו אתם בוכים!?! אילו הייתם בוכים מקודם, לא הייתם צריכים לבכות עכשיו!...

בזה סיים רבי מיכאל בער את דבריו ואמר: אנשים הבוכים בדמעות כשצאצאיהם עדיין בינקותם למען יגדלו כראוי, אז חוסכים מלבכות אח"כ, אמנם אתם אילו הייתם בוכים כשבנכם

היה בקטנותו והצטערתם שמתחבר עם הגויים, לא הייתם צריכים לבכות עכשיו! - אבל היות שלא חששתם בעת שהתחבר עם גויים בילדותו, לכן בוכים אתם כעת.

האחד הזמין את בני העיר אך לא את בני המלך. והשני לא הזמין לא את בני העיר ולא את בני המלך. שניהם זלזלו בכבוד המלך אך זה שהזמין את בני העיר ולא את בני המלך נענש יותר כי זלזל במלך יותר.

כן הוא הנמשל, ולכן דווקא הגנב ישלם כפלים.

"כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" (כב, ו)

בבית מדרשו של גאון המוסר רבי ישראל סלנטר עמדו הכל דרוכים ומוכנים לאמירת "כל נדרי" בהתקדש היום, אולם רבי ישראל עצמו בושש מלבוא.

המתינו הקהל שעה ארוכה ומשראו שאין הרב בא, יצאו כמה מראשי הקהל אל ביתו לראות מה אירע.

כאשר הגיעו אל הבית הקטן ראו ולא האמינו למראה עיניהם. רבי ישראל לבוש בקיטל ועטוף בטלית מחזיק בידו ספל חלב,

רוכן ומשדל חתול להיכנס אל תוך הבית... לבסוף נכנס החתול אל הבית והרב מיהר לבוא אל בית הכנסת.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירים לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול יכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

"מלאתך ודמעך לא תאחר בכור בניך תתן לי" (כב, כה)

הגה"צ רבי מיכאל בער ווייסמאנדל זצ"ל ראש ישיבת נייטרא, מבאר הכוונה בכתוב זה, הלשון 'מלאתך ודמעך', וכן הסמיכות ל'בכור בניך תתן לי', והוא עפ"י מעשה שהיה אצלו אחרי המלחמה, כשהיגר לארה"ב.

פעם נכנסו אליו איש ואשה בדמעות בעיניהם, וסיפרו שהם הגיעו לארה"ב עוד לפני המלחמה מרוסיה, וכאן חינוכו את בנם, וכעת רוצה לישא אשה נכרית רח"ל, ועל זה שפכו את מר ליבם, על המשך דורותיהם.

מָה בְּכֹל זֹאת נִדְרָשׁ מֵאֲתָנוּ לַעֲשׂוֹת?
עַל מְנַת לְהִשָּׂאֵר בְּמִסְגֵּרַת וְלֹא לְחַרְגַּת חֲלִילָה מִיְהַכְּלָלִים, עַל מְנַת שְׁלֵא נִתְבַּע לְאַחַר מִפְּנֵי, עָלִינוּ לְקַיֵּם אֶת מֵאֲמַר הַפְּתוּב בְּמִלּוֹא: שִׁבְעֵי יַפְלֵ צְדִיק 'וְקָם', אוֹמֵר לָנוּ הַיִּצְרָן, אֲנִי הַבֹּאֲתִי אוֹתָךְ לְמִקּוֹם הַכֹּל כִּי לֹא רָצוּי, קָבַל אֶת מַעֲשֵׂי בְרָצוֹן, הִבֵּן אֶת הַשְּׁלִיחוֹת הָאֱלֹקִית הַרוֹצֶה לְבַחֵן אֶת הַמֶּשֶׁךְ הַתְּנִיחְגוֹתָךְ, אֶל תִּשְׁבֵּר, אֶלֶּא הַמֶּשֶׁךְ לְהִלָּחֵם, אֶל תִּתֵּן לְכַשְׁלוֹן הָעֶבֶר לְשִׁבֵּר אוֹתָךְ, אֶלֶּא תִתְעוֹרֵר וְתִתְנַעֵר.
.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

הולכי על שתיים שאין הם טובים מן הכלב בהרבה... אכן כן השיב נציג הכלבים באמת אין כל הבדל אולם אנו זכינו בבשר משום שלא חרצנו לשון כלפי בני ישראל, ואילו אתם המשכילים אינכם חדלים לחרוץ לשון... בכל עת הנכם פוערים את פיהם נגד שומרי התורה והמצוות, ומדוע זה מגיע לכם לקבל את בשר הנבילות והטריפות?... שמע המשכיל את דברי הרבי ועזב בבושת פנים.

אח"כ פירש בזה הכתוב כאן: "מלאתך" - בעודך במלוא כוחותיך, היינו בשנים שאתה מתחיל להיות לאיש, "ודמעך לא תאחר" - לא תאחר את הדמעות, רק כשילדיו עדיין צעירים לימים, יוריד דמעה בתפילה עליהם, ובה יחסוך שלא יצטרך לבכות כשיהיה כבר מאוחר. - וממשיך הכתוב: "ובכור בניך" - כאשר בניכם בשנות ביכוריהם, בתחילת ימיהם, "תתן לך" - תיתנם למקום שם לומדים תורה ומגדלים יראי ה', ואז יזכה שיתגדלו בניו מהוגנים וראויים בדרך ה'.

(באר הגן)

"טרפה לא תאכלו" (כב, ל)

הגאון הרב ברייש מציריך סיפר על יהודי חרדי שנסע לבנו המתגורר בארה"ב והחל לשהות שם באיטליז של הבן.

לפתע קיבל הרב ידיעה, שהיהודי הוא גזז את זקנו ופיאותיו, וללא כל סיבה הגיונית הנראית לעין.

שיגר לו מכתב ושאלו כיצד עשה כדבר הזה לגלח מעל עצמו את הסימנים היהודיים המובהקים המלווים את עמנו מזה אלפי שנה, אבל למרבה הפלא הייתה ליהודי זה תשובה לעניין. הגעתי לאמריקה לאחר פטירת אשתי - השיב לרב ברייש - ואני משתכן כאן אצל בני שהוא בעליו של האיטליז בו אני נמצא. והנה, זמן קצר לאחר שהחילותי להימצא כמקום, שמתי אל ליבי שבני הציב אותי בכוונה באיטליז זה על תקן של 'משגיח כשרות', ואולי אף יותר מזה, דהיינו שהזקן והפיאות שלי מהוות עבורו הכשר מצוין, שהרי כאשר נכנסים לכאן יהודים ורואים אדם כמוני, הם בטוחים שכל הבשר הנכנס לאיטליז הוא כשר למהדרין מן המהדרין, בעוד שאני יודע שאין המצב כך, ואז עשיתי חשבון פשוט, לעזוב את האיטליז אינני יכול, כי הרי אני זקוק לבני, אבל את הזקן והפיאות אני יכול להסיר מעליי כדי שלא אהיה מכשול לרבים..."

"לא תשא שמעו

שוא" (כג, א)

הרה"ק רבי משולם זושא מהאניפולי זיע"א ערך גלות, והיה נודד מעיירה לעיירה.

"לכלב תשליכון אותו" (כב, ל)

משכיל עז פנים בא פעם אל הגאון רבי אברהם בורשטיין, בעל ה"אבני נזר" מסוכוצוב, ובפיו בקשה: אם יבואו לפני הרב עם עוף או בשר בקר שיש ספק בכשרותם והרב יבדוק ויטריף את הבשר אנא שלחוהו אלי... אני אוכל אותו.

אינך הראשון המבקש זאת, אמר הרבי - כבר קדמוך. מי הקדימוני? תמה המשכיל. אספר לך מעשה שהיה, אמר הרבי: כאשר באו משה ואהרון אל בית פרעה, עמדו בשער הארמון כלבים עזי נפש שהגנו על הפתח ולא נתנו לאיש להיכנס. פרעה - כך טענו הכלבים - נותן לנו את מזוננו ומתפקידנו להגן עליו. לא ניתן לכם להכנס. אמר להם משה רבינו: אינכם יודעים שפרעה אוכל את הבשר המובחר ואילו לכם הוא משליך את הפסולת... לעומת זאת אנו,

הקדוש ברוך הוא עומד להוציאנו ממצרים ולתת לנו את התורה שם נאמר שכל נבלה וטריפה, אפילו אם המדובר בבשר משובח ביותר: "לכלב תשליכון אותו". שמעו הכלבים את הטענה והניחו להם להכנס. ואכן כעבור זמן לא רב יצאו ישראל ממצרים והתקיימה ההבטחה שהובטחה לכלבים ובני ישראל נצטוו "לכלב תשליכון אותו".

עברו שנים המשיך בעל ה"אבני נזר" בסיפורו וקמו דור חדש של משכילים מזלזלים בתורה ובמצוות והחלו הם לאכול נבלות וטריפות... תבעו אותם הכלבים לדין. נעמד נציג המשכילים וטען: בתורה לא נאמר שיש להשליך את הנבילות לכלב ההולך על ארבע דווקא... ישנם גם

.....
הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּרָאָנוּ לְשִׁמְשׁוֹ בְּצַבָּאוֹ - צָבָא ה', וְלִשְׁם כֶּךָ נִתַּן לָנוּ סֵפֶר חֻקִּים - תּוֹרַת ה' תְּמִימָה.
.....
אָחַד מֵהַכֹּלְלִים הוּא "שֶׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם" (מִשְׁלֵי כד, טז) וְ"אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא" (קֹהֶלֶת ז, כ) כְּלוּמַר, אֵין תְּקֵלָה בְּמַעֲרַכַת בְּאֲשֶׁר הָאָדָם נוֹפֵל, אֵלוֹ הֵן הוֹרְאוֹת הַהַפְעָלָה לַחַיִּים בְּעוֹלָם...!
.....
דְּהֵינּוּ, אָדָם אֲשֶׁר עַל אֶף שְׁכָל כְּלוֹ רְצוֹן לְהִיּוֹת טוֹב וְאִפ' לְזָכוֹת וְלַהֲגִיעַ לְמַדְרַגַת 'צְדִיק', יִחְוָה בְּדַרְכּוֹ בְּמִשְׁךָ יְמֵי חַיָּיו נְפִילוֹת מִכָּל מִינֵי סוּגִים, רוּחַנִי, גִּשְׁמִי, כְּלָלִי, חֲבֵרְתִי אוֹ סֵתֶם מִצַּב רוּחַ יְרוּד... וְכָל אָחַד מֵהַמְצַבִּים הַנ"ל לֹא נִחָשֵׁב לְסִטְיָה מִכָּלְלִי הַהֲנַהֲגָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמִרּוֹת שְׁאֲנֹנוּ נִמְצָאִים בְּמִקּוֹם שְׁכָל כֶּךָ לֹא רְצִינוּ לְהִיּוֹת בוֹ וְאֲנֹנוּ מְרַגְּשִׁים אֲכֻזָּבָה וְכִשְׁלוֹן...
.....

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

איני הולך אחר הרוב הטועה. (וקראת לשבת עונג)

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

פעם אחת, כשערך ה'שרף' רבי אורי מסטרליסק את שולחנו, נפלטה מפיו אנחת כאב עמוקה. כל השומעים הזדעזעו, והתעוררו למחשבות של תשובה ותיקון המעשים. אמר רבי אורי: "דעו כי האנחה שהשמעתי הייתה על כאב עז שתקף את רגלי, ועל כך נאנחתי". את הסיפור הזה היה מספר תלמידו, רבי ישראל מהוסיאטין, והיה מוסיף: "אף על פי שהחסידים התעוררו לתשובה מקול אנחתו של הרבי, בכל זאת בחר לומר להם את האמת, שהאנחה נבעה מכאב גשמי. הוא חיפש את האמת והתרחק מן השקר עד הקצה האחרון".

"מדבר שקר תרחק"

(כג, ז)

פעם הגיעו עסקנים אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל עם בקשה מיוחדת ובלתי שגרתית: ישנו תלמיד חכם שהעלילו עליו עלילה שפלה והמשטרה עצרה אותו. כעת ברצונם לארגן הפגנה גדולה שתאלץ את המשטרה לשחררו ומבקשים שהגרי"ש יחתום על השתתפותו בהפגנה ועל ידי כן מובטח מן הסתם שרובבות אנשים יגיעו להפגנה ואז המשטרה לא תוכל להשתלט על המצב ותאלץ לשחרר את העצור מכלאו.

השיב להם הגרי"ש: כיצד אוכל לחתום לכם על השתתפותי בהפגנה כאשר יודע אני שבאמת לא אוכל להגיע מחמת חולשתי, היאך אוכל לעשות שקר בנפשי ולחתום על דבר שאינו נכון ואינו אמיתי. ואף שהדבר הוא לטובתו של העצור, אבל צריך לדעת שלא יתכן במציאות שמשקר יצאו דברים טובים.

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל (מראשי ישיבת פוניבז') היה נוהג ללמוד כל השבוע בבית הכנסת לא רחוק מביתו, אך אשתו הרבנית ביקשה ממנו לא לומר לה היכן מקום לימודו, שאם תדע ויבואו לחפשו הרי אם תאמר איפה הוא לומד יבואו להפריע לו, ואם תאמר שהיא לא יודעת הרי זה שקר, ושקר אינה יכולה להוציא מפייה, לכן עדיף שלא תדע. (מתוך מאמר)

פעם כשנזדמן לעיירה אחת, הלך כדרכו לבית המדרש וישב אצל התנור שקוע בהרהוריו. לפתע נכנסה לבית המדרש אשה ובכתה שבעלה עזבה ונעלם, והיא מחפשת אחריו, שמא ראיתם אותו? שאלה... אמר לה רבי זושא: הוא נמצא בבית הכנסת אורחים כאן בעיירה. הלכה ואכן מצאה אותו שם. מיד נעשה רעש גדול בעיירה על המופת של הרבי ר' זושא, שכן ידוע היה שלא דרכה רגלו בבית הכנסת אורחים. אמר רבי זושא, אין זה מופת, בבוקר שמעתי יהודי מספר לחבירו שאורח חדש בא להכנסת אורחים, תמהתי על עצמי למה קלטו אוזני שמועה זו, ומה צורך לי בה? כשבאה אשה זו הבנתי שנצרכה שמועה זו בשבילה.

"אחרי רבים להטות" (כג, ב)

הצדיק ר' יצחק זקל, הידוע בכינויו "הבעל שם ממכילשטאט", היה כבר בגיל צעיר מאד מפורסם כעילוי עצום. באחד הימים הגיעה השמועה על הילד המופלא לחצרו של הדוכס, והדוכס הזמינו לבקר בארמונו. ארמונו של הדוכס היה מלא בחדרים ואולמות רבים, והדוכס רצה לראות את חכמתו של הילד ולכן ציווה על כל עבדיו לעזוב את הארמון כדי לבדוק האם יוכל הילד להסתדר לבדו ויגיע אליו ללא כל הדרכה במסדרונות הארמון. כשהגיע הילד לארמון ראה שהוא מלא בחדרים אך ראה שבחדר אחד הווילון בו סגור, וחשב כי אולי שם נמצא הדוכס, וכך היה.

איך מצאת אותי כל כך מהר? שאלו הדוכס, והילד סיפר לו. ומה היית עושה - המשיך הדוכס לשאול אותו - אילו היו המשרתים נשארם, וכל אחד היה מנסה להטעות אותך ולומר לך שאני נמצא בחדר אחר? הייתי נוטה אחרי הרוב - ענה לו הילד. אם כן מדוע אתה יהודי? - הרי אתם היהודים מיעוט בעולם? שאל אותו הדוכס.

אדוני הדוכס - השיב הילד - כשאני רואה אותך יושב כאן לפני בחדר זה, אפילו יבואו ויגידו לי רוב משרתיך כי אתה מצוי בחדר אחר לא אאמין להם! שהרי רואה אני אותך כאן למוול עיני ואין הוכחה גדולה מזו. אין ללכת אחרי הרוב אלא כשיש ספק ולא כאשר הדבר ברור, כך גם אני, היהדות הינה דבר ברור ואין לי ספק בכך ולכן